Җир Көне

Җир көне-(ингл. *Earth Day*)- ул кешеләрнен җирдәге нәзмек тирә-юньгә карата игътибарлырак булырга өндәүче һәм яз көне була торган, төрле чараларга карата кулланыла торган исем .

Җир көне- бу бәйрәмне бөтен милләтләр һәм дингә ышанган кешеләр бәйрәм итә.

Җир көне- бу гражданлык инициативасы һәм ул планетада яшәүче барлык кешеләрне тирә-юньне сакларга чакыра.

Ул төрле кешеләрне, төркемнәрне һәм оешмаларны берләштерү өчен ачык.

Җир көне
Сыйныф сәгате

Җир көненең символы

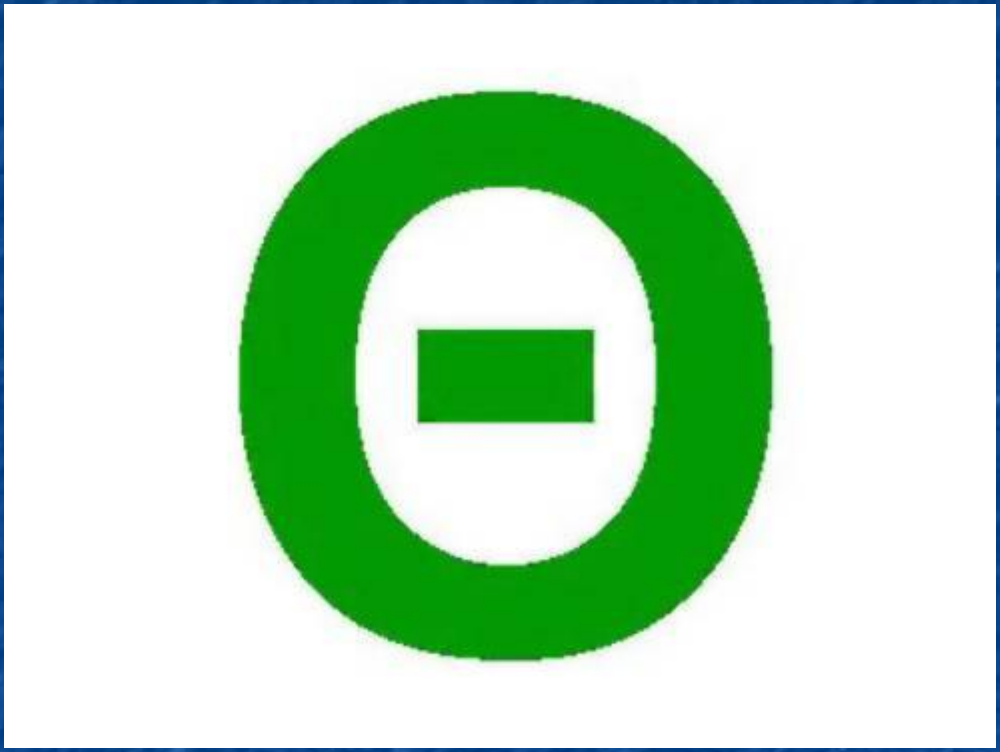

Яшел грек символы ТЭТА ак фонда

Җир көне флагы

Җирнең флагы нәрсәләрнең дә булса официаль символы булып тормый. Флагта космостан(фотосүрәтне Айга очканда Аполлон-17 астонавтлары ясаган)

төшерелгән планетабызның фотасы куе-зәңгәр фонда сүрәтләнгән.

Традиция буенча Флаг Җир Көне һәм башка бик күп табигатьне, тынычлыкны саклауга юнәлтелгән халыкара чаралар белән бәйләнгән.

Төрле үткәрү чараларына ия булган халыкара Җир көнен ике төп чорга бүлеп карыйлар.

21 нче мартта язның көн тигезләнешендә БМО инициативасы буенча һәм 22 нче апрельда Earth Day Network бөтендөнья хәрәкәте инициативасы буенча.

День Земли 21 марта

У. Тан генераль сәркатибе Җир халкына булган махсус мөрәҗәгатенә кул куйгач, БДБ килешүе буенча, 1971 нче елда бәйрәм көне булып игълан ителш.

«Шулкадәр авыр тормыш йөге белән салкын космос киңлекләрендә очучы һәм әйләнүче искиткеч космик корабле- Җир шарын киләчәктә бары тик тыныч һәм шатлыклы Җир көннәрен көтсен…»

БДБ генераль сәркәтибе У. Тан 21 март 1971 ел

Бу көнне Бөтендөнья Кыңгыравы төрле илләрдә яңгырый. Ул кешеләрне, дөньяны һәм планетадагы тереклекне сакларга чакыра, төрле халыклар арасындагы дуслыкны һәм үзара аңлашуны тудырырга өнди.

Бөтендөнья Кыңгыравы- тынычлык, матур тормыш һәм дуслык, мәңгелек бердәмлек символы.

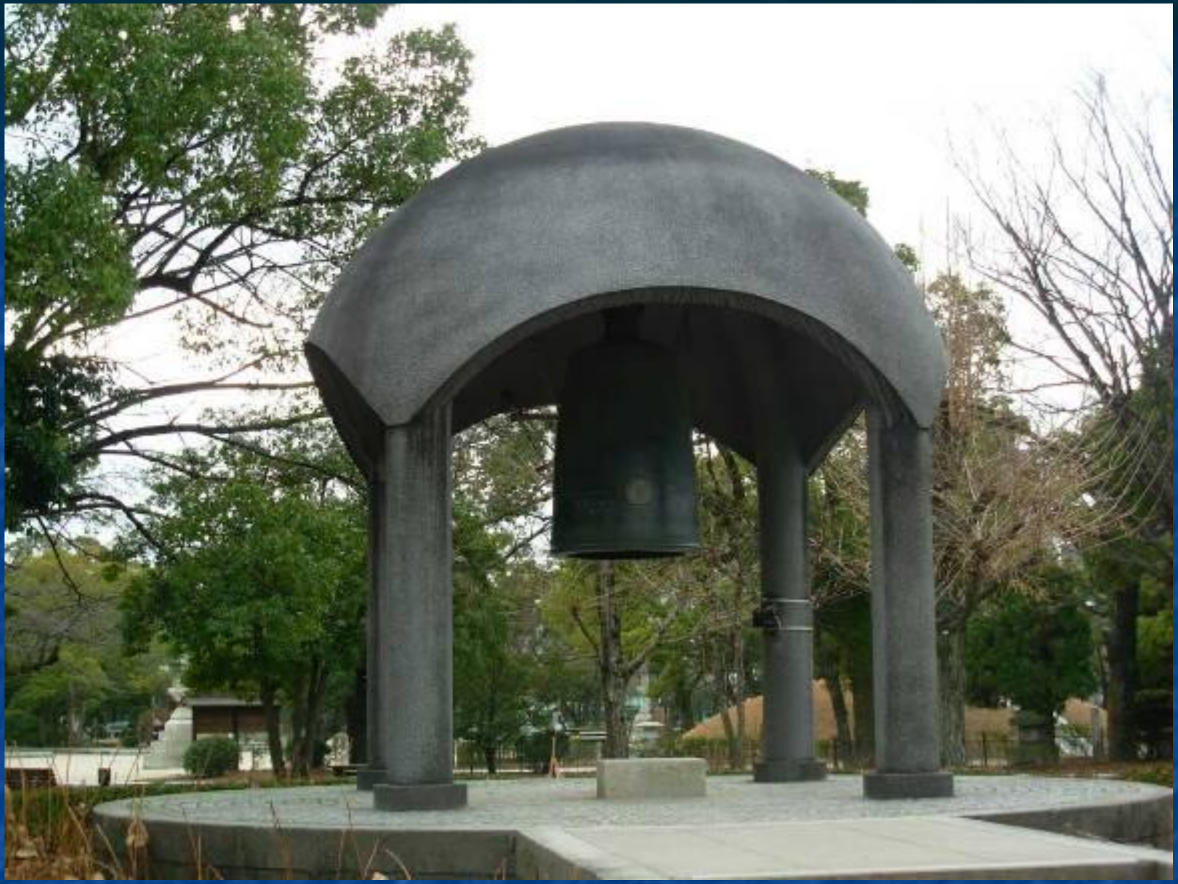

Беренче Бөтендөнья Кыңгыравы 1954 нче елның июнендә япон урамының БМО штаб- квартирасында куелган. Аны ил балалары җыйган акча тәңкәләреннән Япониядә куйганнар. Кыңгыраудагы язма түбәндәгене аңлата: “Бөтен дөньяда һәрвакыт тынычлык булсын”.

Хх гасыр ахырында Бөтендөнья Кыңгыраулары егермедән артык илләрдә урнаштырылган: Польша һәм Төркиядә, Мексика һәм Австралиядә, Монголия Һәм Филипиннарда, Канада һәм Бразилиядә, Германия Һәм Япониядa, Аргентина, Эквадор һәм Россиядә.

На фото: лётчики-космонавты
В. М. Афанасьев и
А.Н. Березовой

Россиядә беренче тапкыр ″ Җир көнендә Дөнья кыңгыравы 2 акциясе 1998 елда Мәскәүдә үткәрелгән, аның организаторлары Н. К. Рерих исемендәге Халыкара үзәк-музее, Халыкара гуманитар “Белем” фонды, Россиянең космонавтика Федераөиясе, Дөнья фондларының Халыкара ассоциациясе булып чыкты.

Сергей Петр улы Капица- физика-математика фәннәре докторы, профессор, академик, РАЕН вице- президенты.

“Җир көне–ул планетабыз алдында җаваплылык көне, аны тәшкил иткән кешеләр алдында һәм табигать алдында без җаваплы.”

Хәзер Дөнья кыңгыраулары Россиянең икенче шәһәрләрендә дә ишетелә, ләкин, Җир көне 21 нче мартта түгел, ешрак 22нче апрель көнендә үткәрелә.

Бик күп илләрдә 22 апрель көне Earth Day Network бөтендөнья хәрәкәте инициативасы буенча Җир көне дип исәпләнә.Бу көн, мартта үтүче Җир көненә караганда, планетаны саклау өчен барлык кешеләрне берләштерә.Бу көн чиста су,җир,һава бәйрәме дип санала.

Бөтендөнья хәрәкәте.

Бүгенге көндә 147 ил Бөтендөнья хәрәкәтендә катнаша.Күп кенә илләрдә төрле-төрле чаралар, акцияләр үтә.Бу чаралар игътибарны экологик проблемаларга юнәлтер өчен ясалаган.

Канадада экологик проблемаларны күрсәтү өчен бик күп чаралар үткәрелә.Һәр бер Канада укучысы аларда катнашырга тырыша.

Германиядә экологик акцияләргә каршы тору демонстрацияләр үткәрелә.

Венгриядә халыкара экологик велоузышы Critical Mass

Сеул урамнарында «машинасыз» акцияләр.

Филипинда экологик акцияга каршы торучанлык, хайваннарны саклау өчен демонстрация хәрәкәтләре “яшел” велосипед чабышлары үткәрелә.

Россияда Җир көне рәсми рәвештә 1998 елдан экологик проблемалардан саклану көннәре кысаларында үткәрелә башланды.

Әлеге көндә кешеләр, үз теләкләре белән урамнарны һәм өй алларын яшелләндерүдә, экологик чараларда, фестивальләрдә һәм акцияләрдә катнашалар.

1990 елдан башлап Җир көне темасы милли паркларга багышлана.

1995 нче елдан башлап, бәйрәмгә Россиянең тыюлыклары һәм милли парклары кушылдылар.

“Парк Маршы”- экологик бәйрәме Россиянең уннарча регионында һәм күп кенә илләрдә 19-24 нче апрель көннәрендә үткәрелә.

Бу бәйрәм кулланылмаган матур ландшафтларны, үсемлекләрнең һәм хайваннарның меңнәрчә сирәк очрый торган төрләрен, уникаль һәйкәлләрен саклаган тыюлыкларга һәм милли паркларга багышлана.

Россиянең тыюлыклы территорияләренең проблемаларына җәмгыят игътибарын җәлеп итү, кешеләрдә табигатебез өчен җаваплылык һәм горурлык хисен тудыру- “Парклар Маршы” ның төп максаты булып тора.

МАРШ ПАРКОВ

Җир Шарыбызны һәм табигатебезне саклагыз , яратыгыз! Моның сәбәпчесе-кеше!

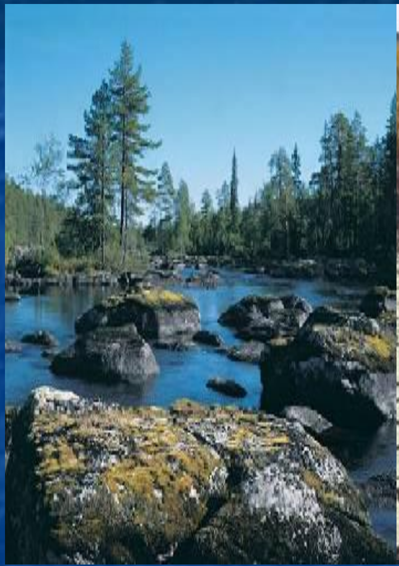

Дөньяның экологик проблемалары

Суның пычрануы малярия авыруы китереп чыгаручы черкиләрнең артуына китерә, шуның аркасында ел саен ике миллионга якын кеше үлә. Миллиардтан артык кеше чиста су җитмәүдән интегә, шунысын да билгеләп үтәргә кирәк: инфекцион авыруларның 80 % ы кешегә су аша күчә.

Туфракның ярлылануы, пычрануы аркасында агулаучы матдәләр кеше организмына азык һәм су аша керәләр.

Һаваны пычратучы агулы матдәләрнең атмосферага чыгуы кешедә рак авыруына һәм иммунитет системасының начар эшләвенә китерергә мөмкин. Шуның аркасында елына 3 миллион тирәсе кеше үлә.

Дөньяның экологик проблемалары

Нәрсә белән табигатькә булыша алабыз?

- **Электр приборларын, кулланмаган чакта, кабызган килеш калдырмагыз!**
- **Мөмкин булган чаклы җәяү йөрегез!**
- **Чүпләмәгез!**
- **Чүп эшкәртү, җыю эшләрендә катнашыгыз!**

- **Аэразольларны кулланмагыз!**
- **Химик ашламаларны кулланмагыз!**

- **Агачлар, чәчәкләр утыртыгыз!**
- **Паркларны җыештыру эшләрендә катнашыгыз!**
- **Урманда уз-узен тоту кагыйдәләрен кулланыгы**

Балаларда – безнең киләчәк!

Стали люди сильными, как боги,
И судьба Земли у них в руках.
Но темнеют страшные ожоги
У земного шара на боках.
Мы давно освоили планету,
Широко шагает новый век.
На Земле уж белых пятен нет,
Чёрные сотрёшь ли, Человек?

В. Орлова

Җир көне белән!